

Virágot Mihaliknak V.

A legújabb információk szerint dr. Cönczöl Katalin, az állampolgári jogok biztosa a Sasad Rt.-ről szóló, július 4-én megjelent riport alapján átiratot juttatott el dr. Györgyi Kálmán Legfőbb Ügyészhez azzal, hogy álláspontja szerint a cikkben szereplő tények alapján a dr. Mihalik László vezette grémium tevékenységével kapcsolatban különböző bűncselekmények elkövetésének alapos gyanúja valószínűsíthető.

Információk szerint az átirat megérkezett a Legfőbb Ügyészségre.

A fejleményekről, valamint az esetleges új információkról folyamatosan beszámolunk.

a szerk.

Miért meg nem gondolt gondolat?

Döbbszem olvasom Szilágyi Márton indulatos feletét Bruck András „Magyar Örökség” c. írására. (ÉS, július 25., A meg nem gondolt gondolat) B. A. cikkének lényege nem az egyház, hanem a sajtó helyzetének elemzése, a Vatikáni szerződés csak egyike a felsorolt, a sajtó által elhallgatott vagy az eset súlyához mérten nem kellően indokolt jelenségnek. Nem is feladata egy publicisztikai írásnak a statisztikai adatszolgáltatás, és ezúgyben nem is lehetséges, mert B. A.-nál autentikusabb személyek is csak kétségeiket, aggodalmait fejezték ki, de azt nem keveset, és nem kevesen.

Íme:

A Nyitott száj Juszt László vezette egyik műsorában a résztvevők és megszólalók mintegy fele – elnézést, ha nem pontos a számszerűség – felháborodva nyilatkoztak a szerződés várható költségvetési kiadásairól, megyei polgármesterek hivatkoztak kiköltöztetendő közgyűjteményekről, levéltárakról, múzeumokról, amelyek átszervezése, áthelyezése az önkormányzatoknak megoldhatatlan költségvetési gondot jelenthetne, az egyik megszólaló úgy nyilatkozott, hogy az egész Bokros-csomag töredéke csak a lakosságra nézve annak, amit ez a szerződés költségekben jelenteni fog.

De a kérdéskör elvi vonatkozásait világította meg Eörsi István a Népszabadság június 6-i számában „Üdvözlét Mikszáth békóinak” című írásában.

E. I. is úgy tartja, hogy az egyház érdemein felül részesül a költségvetésből, és ezt az egyházaknak a Kádár korszakban és az átmenet éveiben tanúsított teljesítményeiben látja érdemen felülinek, majd kitér a Beszélő májusi cikkére, Ruff Istvánra hivatkozik. R. I. szerint a kárpótlás elvének kidolgozásakor a II. világháború előtti katolikus országot és az egyház abban betöltött szerepét tekintették kiindulópontnak, holott a Horthy-rendszerben a katolikus egyház feudális ala-

pon álló félfasiszta – féldemokratikus egyházpolitikát folytatott, kíméletlenül üldözte a kisegyházakat. (Mindez a már megjelölt június 6-i írásban olvasható.)

Valószínűleg ezért nevezi E. I. „felháborítóan bőkezűnek ezt a kárpótlást”, valószínűleg tőle is megkérdendő Szilágyi Márton – egyébként az egész írást szíves figyelmébe ajánlom –, hogy mennyire bőkezű ez a kárpótlás, és mennyire felháborító – és valószínűleg fentiek okán tartotta B. A. is érdemen felülinek a kárpótlást.

Számomra egyébként nyilvánvaló, hogyha intézmények sokaságát kell átadni az egyháznak, akkor azokban új alkalmazottakat (nevezik egyházi személynéket vagy másnak) kell alkalmazni, foglalkoztatni, és még azt is nyilvánvalónak tartom, hogy B. A. nem nevezte meg pontosan az intézmények nevét és számát, mert jelenleg erről folynak a tárgyalások.

A többi részletkérdés, az igazi jelenség az igazán elszomorító; az hogy a tolerancia hiánya milyen súlyos vádakat, arroganciát és igaztalan kritikát vált ki akkor, ha valaki világméretűleg valamely kérdésben más véleményen van. Ha nem helyesli a Vatikáni szerződés megkötését tudatlanná, pókhendivé, abszurd számárságot beszélővé válik, és főként egy olyan kérdésben válik azzá, amely ugyancsak megosztotta a lakosságot; egyik részük tetszését megnyerte a megkötött szerződés, másik részét mélységesen felháborítja, amiért nem tudom pontosan ennek a megosztottságnak százalékos megoszlását, remélem nem lesznek tudatlannak, számárságot beszélőnek nyilvánítva.

Kár, hogy az indulat elmosta a tisztálást. Azt, hogy a szerző írásának lényege a sajtó függetlenségéről, szabadságáról illetve annak hiányáról szól, az újságírók felelősségéről, és ennek bátor felvetéséért akkor is elismerés illeti, ha az egyház helyzetét illető felfogásával valaki nem ért egyet, vagy ha netalán nem volt elég tájékozott vallás-szociológiai kérdésekben.

Kiss Annamária
Budapest

*

Kiss Annamária hozzászólása lehetőséget adott nekem is, hogy válaszoljak Szilágyi Márton dühödő vádjai közül egyre. Azért csak egyre, mert mint írta, őt kizárólag a 19. század érdekli, ezért nem is várható el tőle, hogy a magyar katolikus egyház 20. századi szerepével tisztában legyen. Szilágyi egyházellenességében Rákosi és Grósz-féle kommunista mentalitást lát, mondván, ők állítottak olyasmit, hogy az egyház ellenesége a demokráciának. Előjáróban annyit, hogy amikor a kádárista újságíró-elit jelenlegi tündökléséről és kártételeiről írok, akkor a baloldaliak szemében azonnal szélsőjobboddalivá válok. Ha a katolikus egyhárról vélekedek negatívan, akkor viszont a kommunista jelzőt aggatják rám. Ami pedig az egyház és a plurális demokrácia viszonyát illeti: én azt írtam, hogy az egyház szükségszerűen áll szemben a liberális demokrácia értékeivel, amit Szilágyi gúnyosan úgy fordított ki, hogy szerintem a katolikus egyház ötödik hadoszlopaként igyekszik „aláásni” a demokráciát. Pedig az, hogy a demokratikus állam és az egyház között béke van, annak egyetlen oka, hogy a liberális demokrácia komolyan veszi saját szabályait, egyebek között a vallásszabadságot. Fordítva ez nem igaz. Ha ne-

kem nem hiszi el Szilágyi – miért is hinné –, idézek három mondatot Várszegi Asztrik pannonhalmi főapát legutóbbi interjújából. (Magyar Nemzet, 1997. aug. 2.) „A világ csábító – jónak, helyesnek, igaznak látszó, ám mégsem reális – alternatívát kínál föl az embereknek. Ezzel szemben a keresztény alternatíva mélyen reális, és egyedül emberhez méltó...” „A népeket, a másként gondolkodókat, az ateistákat evangelizáló egyháznak a saját tagjaira is oda kell figyelnie.” „Én például úgy gondolom, hogy nem a katolikus tanítás az egyetlen emberhez méltó, továbbá, hogy az egyháznak nem a saját tagjaira is, hanem csak a saját tagjaira kéne odafigyelnie. Folyik tehát a keresztény hitre térítés, ez viszont egyáltalán nem felel meg a plurális demokrácia szellemének. Miként az sem, amikor például az Egyesült Államokban felrobbantják az abortusz-klinikákat vagy meggyilkolják az abortuszt végző orvosokat. Gondolom, az evangelizáció szellemében, de nem a plurális demokráciájában.

Bruck András

Hol a határ

Valami nem stimmel, mert a Beszélő főszerkesztője elküldi az ÉS legutóbbi számában Bruck András, aki pedig a folyóirat mellett szövegezte a cikk írásában. De azért elküldi és éppen ezért. Valószínűleg félreértette szegény az egészet, mert az ki van zárva, hogy azt mondta volna neki a Princz Gábor, hogy: „a Bruck a szájára vett engem, maguk meg kedvesen elfelejtettek megvédeni, sajnálom, nincsen pénz”, ezért.

Mert ha így lett volna, akkor a liberális szellemiség biztosan kitálatna inkább, semmint engedjen a zsarolásnak, jöllehet lapot csinálni jobb, mint nem csinálni.

Szóval a kérdés most az: hol a határ. Meddig érdemes guszulálni nyilvánosan, nem is négy szemkötőt már egy banki bőrfotelban, minden – erkölcsi – hitelt veszve, és hol kezdődik az, hogy: nem. S lehetséges-e, hogy nem ér ennyit egy francos lap, a legjobb se. Elképzelhető-e, hogy az olvasó szépen megvan akár nélküle – ha ez az ára a drága mosoly odafagyaszthatásának a nagyúr arcára.

Zelki János

Mi, avagy ki (a) sérült?

Farkas Zoltán (ÉS, 1997. július 18.) „Mi sérült?” megemlékezését, mi több, földbe tapossa, leradírozza, szerencse, hogy -szenci- némiképp arctalan, mert Farkas az arcát is simára gyalulná. Teszi mindezt didaktikus rutinnal, egy álhumánus (kimondani is alig merem: demagóg?) pidesztálról, a tévedhetetlen demokráta jelmezében.

Amit F. Z. tesz, pontos manifesztációja ama bizonyos (magas) magyar ló másik oldalának, ha a mundér védelmében teszi, akkor megbocsátható (?) fiaskó reflexiója.

F. Z. szeretett és szeret (helyesen!) keményen kérdezni, belenyúlni a darázsfelekbe (szintén helyesen!), de ha rosszul nyúl, úgy tűnik, nehezen viseli. Jómagam hallottam a műsort és olvastam a kritikát, és – sajnos – engem is irritált a riport (riporter) stílusa, rámenősségnek vélt tendenciózus nézőpontja a mentősök karakán lerohanása közepette és elmarasztalásuk nem titkolt szándéka. Azt pedig, hogy -szenci- erősen túlozva, de valamilyen „relatív jogfosztottságot” érez a „szatír” monogramja ürügyén, még jócskán belül esik egy átlagos (normális) glosszáíró adekvát reakcióinak körén, különösen, ha netán szenvedő alanya volt valamely (banális, pl. közúti bírságoló) rendőri eljárásnak.

Megengedem, nincs mindenben igaza (teljesen igaza) -szenci-nek, mint ahogy – feltehetően – Majtényi

úrnak sem. Sajnálatos viszont, hogy a negatív előjelű deviancia egyre szorosabban kapcsolódik valamiféle „pozitív diszkriminációhoz” az inkriminált riportok (és harcos megvédelmézősükből adódó) riporter aspektus nyomán. A marihuánát szívó diák szomszédja (társa, utódja, csábítója stb.) esetleg tart még a zsebében egy-két extacín tablettát, netán – rosszszemű lennék?! – egyéb, fehérebb porokat is. Az is meglehel, hogy nem tart ilyesmit, sem zsebében, sem sanda szándék gyanánt a fejében. F. Z. talán úgy véli, ha nem élvonalbeli (szatír?) riporter lenne, hanem egy gyengébben honorált, de jelentősen igénybevett mentőtiszt, ő (F. Z.) képes lenne habozás nélkül, helyesen és gyorsan dönteni. A mentős bizony nem Riporter, hanem késsőbb is mentős.

Őszintén kíváncsi vagyok, hogyan képzeleli F. Z. megelőzni a drogfogyasztást és annak eskalálódását egy drogfogyasztó házibulin szélessé váló mentés közben. Ami az orvosi titoktartás megsérülését (sértését) illeti, alapozott lehet a panasz, ha a drogambulancián, vagy kezelőorvosnál önként jelentkező betegről van szó, de – enyhén szólva – túlzás drogfogyasztó házibulin történet, többszemélyes rosszullet okán riasztott mentés esetében.

Végül, a rosszindulat fogalmát kimeríti az az „összemosócskázás”, amit F. Z. tesz, frappánsan poentírozni vélve harcos replikáját: -szenci-t összehozni szándékozva különböző (érthető, de el nem fogadható) durva és primitív felháborodókkal.

A poén öngól („ki mint él...”). A „szatír” szabadságolása is öngól volt – nem F. Z.-é –, függetlenül attól, hogy a monogramja ismert-e, vagy a teljes neve. A magyar jogrend – bár nem vagyok jogász, de közgazdász sem – úgy hiszem, helyesen védi monogrammal a gyanúsítottakat. Ugyanakkor nem hiszem, hogy F. Z. vagy Majtényi László külön glosszát szentelne a témának a név ismertté válása után.

V. E.

(Teljes név és cím, a személyiségi jogok védelme miatt a szerkesztőségben.)

Éleslátás, nagyothonlás

A Páratlan oldalon „efef” ironizál mulatságosan a tévéműsor bőrfoteljében csevegő H. H. riporter és H. Á. tévérendező eszmecserején. (ÉS, július 25., Gyalogos jövőkép) Hogy ki milyen bútorban ül, ha meghívják, legritkább esetben határozhatja meg az illető. Leül és nem sejtji, hogy az ülőalkalmatosság anyaga társadalomkritikai alapul szolgálhat egy kis szurkapiskában. „efef” úgy rácsodált a bőrgarnitúrára, hogy elkérte a figyelmét, miről beszélnek a megjegyzésre érdemes bútorban ülő szereplők.

Szerinte H. Á. azt mondja a panelházak lakóival kapcsolatos kérdésre: „Ezeket a házakat húsz éve építették”, (harminc évvel ezelőtt – a szerk.).

A válasz a ma is bemutatható felvételén így hangzik: „Ezeket a házakat húsz évre építették.” „efef” szerint a nyugdíjasok főgondja ma a megfizethetetlen távhó. Biztosan igaza van. De még nagyobb gondja lesz a házak 20-30 év utáni felújítása, szigetelése, vízbeszívócsereje, az ehhez szükséges hitelek és azok kamatai.

A riportbeli kérdés egyébként úgy szólt: jobban élelnek-e majd a képzelt 10 év múlva a teleregény képzelt alakjai. A válasz „nem” volt, mint a rendező véleménye s azt követte a fent idézett és félrehallott mondat.

Hogy a lakótelepek mikor épültek, azt H. Á., a folytatásos teleregény alkotója is pontosan tudja, lévén kb. dupla annyi idős mint „efef”, sőt, magánál a szerkesztőnél is vagy két évvel előbb született, eddig ép emlékezőtehetséggel.

Talán ha „efef” a bútor helyett a riportra figyel, nemcsak látta, hanem hallotta volna is azt. Akkor is írhatott volna sok mulatságosat a bőrgarnitúráról.

H. Á.

ÉLET ÉS
IRODALOM

Kiadja az

Irodalom Kft:
ÉS Alapítvány
Journal Art Alapítvány

Megjelenik
minden pénteken

Főszerkesztő:
KOVÁCS ZOLTÁN

Főszerkesztő-helyettes:
TARNÓI GIZELLA
VÁNCSEA ISTVÁN

Szerkesztők és fogadóórák:

Széppróza:
DÉRCZY PÉTER
csütörtök 10-13

Tárlat, grafika:
SZIKSZAI KÁROLY
hétfő 11-13

Könyvkritika:
KÁROLYI CSABA
csütörtök 9-13

Irodalomtörténet:
BATA IMRE
hétfő 10-13

Vers:
KÁNTOR PÉTER
kedd 11-13

Műbíráló:
BAKÁCS TIBOR S.
hétfő 11-13
kedd 11-13

Tördelőszerkesztő:
KABÁN ESZTER

Munkatársak:
BODOR BÉLA
DARVASI LÁSZLÓ
MEGYESI GUSZTÁV
MOLNÁR ERZSÉBET

Index: 25-44
HU-ISSN 0424-8848

Szerkesztőség:
1089 Budapest,
Rezső tér 15.

(Bejárt a Rezső utca felől)

Budapest 1443. Pf. 274

Telefon: 269-9211

Telefax: 269-9241

E-mail: irodalom@hungary.net

Internet-cím: www.hungary.net/irodalom

Kiadja: Irodalom Kft.

Felelős kiadó:

a Kft. ügyvezető igazgatója

Telefon: 269-9211

Hirdetéstfelvétel:

Rezső tér 15.

Levilágítás: Mester Nyomda

Lapterjesztés: Baranyi és TSA Kft.

1062 Budapest, Bajza utca 68.

Telefon: 153-2755

Terjeszti a HÍRKER Rt., az NH Rt.

és alternatív terjesztők

Előfizethető a Hírlapelőfizetési Irodában (Bp. VIII.

Orczy tér 1., levélcím: HELIR,

Bp. 1900, Orczy tér 1.),

a Magyar Posta Rt. Hírlapüzletági Igazgatóságánál

(Bp. 1846 Csokonai u. 6.

Postabank Rt. 219-98636, 021-42795)

és kerületi ügyfélszolgálati irodáin, vidéken

a postahivatalokban és a hírlapkézbesítőknél.

Előfizetési díj:

egy évre 4512 Ft,

fél évre 2256 Ft,

negyed évre 1128 Ft,

egy hónapra 376 Ft.

Külföldi előfizetés:

a Bathany Media Consulting-nál

(1011 Bp., Szilágyi Dezső tér 6.

T/F: 00-36-1-201-88-91,

Bankszámlaszám:

MKB Magyar Külkereskedelmi Bank,

502-20622-2630-4026.)

Nyomtatás:

VESSZÉME NYOMDA RT.

Felelős vezető: Erdős András igazgató

A szöveggondozás a MacLINE Kft. által

forgalmazott Lektor és Typogó segítségével

történik.

A lap

a Soros Alapítvány és az Inertia Kft.

támogatásával készül.

További támogatóink:

CHEMO-CAOLA Kft.,

Dunaferri Rt.,

EGIS Rt.,

Graphisoft Kft.,

Hungagent Rt.,

József Attila Alapítvány,

Medicor Holding Rt.,

MHB Magyar Sajtóalapítvány,

MOL Rt.,

MTESZ,

Nemzeti Kulturális Alap,

Róna & Társai Rt.,

Szabad Sajtó Alapítvány,

Taurus Gumiipari Rt.,

Westel Rádiótelefon Kft.

Meg nem rendelt kéziratokat

lehetőségeink szerint gondozunk,

de csak felbélyegzett, választborítékos

levelekre áll módunkban válaszolni.

NAPI gazdaság

MELLÉKLETEINK:
TŐZSDÉK ÉS PIACOK
PIHENŐ NAPI
BEFEKTETŐ

Központi telefonszámok: 270-4349, 120-8217
Hirdetések felvétele: 140-8939, 270-3784,
telefax: 270-1117